

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2019.04.060>

УДК 346.21

М.В. ХУДЕНКО, адвокат, член Комітету цивільного права та процесу
Рада адвокатів Київської області, м. Київ, Україна

 orcid.org/0000-0002-7275-3744

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСІБ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ НЕЗАЛЕЖНУ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Ключові слова: незалежна професійна діяльність, правовий статус, суб'єкти господарського права, приватні виконавці, адвокати, Господарський кодекс України, нотаріуси.

У ході аналізу ознак (елементів) правового статусу суб'єктів господарювання обґрунтовано належність осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, до суб'єктів господарського права та учасників господарських відносин. З метою законодавчого закріплення статусу суб'єкта господарювання за особами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, пропонується внести відповідні зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», Класифікатора організаційно-правових форм господарювання та Класифікатора видів економічної діяльності. Особливу увагу приділено характеру прав і обов'язків осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, їхній господарській компетенції.

Вступ. Питання правового статусу осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, на сьогодні є проблемним і малодослідженим. Здавалось би, така діяльність є суто господарською (надання послуг), що дає змогу вважати осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, суб'єктами господарювання. Проте національне законодавство до громадян, які здійснюють господарську діяльність, відносить лише фізичних осіб — підприємців.

Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, через велику кількість причин не можуть і не повинні прирівнюватися до підприємців. Тому дослідження їхнього господарсько-правового статусу набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У Господарському кодексі України (далі ГК України) немає прямого посилання на осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, як на учасників відносин у сфері господарювання або як суб'єктів господарювання. Тому господарсько-правовий статус осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, не знаходить свого відображення в навчальній та науковій літературі з господарського права, основну увагу приділено господарсько-правовій природі незалежної професійної діяльності, а в меншій мірі — господарсько-правовому статусу осіб, які відповідну діяльність здійснюють [1].

Загалом правовий статус суб'єктів господарського права розглядав у своїй монографії В.С. Щербина [2]. Певну увагу особам, які здійснюють незалежну професійну діяльність, приділяв у своїх роботах Д.О. Жоравович [3]. Податковий статус самозайнятих осіб, у т. ч.

тих, які здійснюють незалежну професійну діяльність, розглянуто в дисертаційній роботі С.С. Іванової [4].

Мета статті — обґрунтувати належність осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, до суб'єктів господарювання за ознаками (елементами) правового статусу суб'єктів господарського права.

Результати дослідження. Питання правового статусу в юридичній науці має надзвичайне значення, адже від наявності чітко визначеного правового статусу залежить коло прав і обов'язків певного суб'єкта, види та межі його відповідальності.

Термін «правовий статус» тлумачиться Ю.С. Шемшученком та Н.М. Пархоменко як сукупність прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб. Правовий статус фізичної особи визначають насамперед конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина, а правовий статус юридичних осіб визначається через їхню компетенцію, тобто права і обов'язки цих осіб, зафіксовані у чинному законодавстві [5, с. 44].

На думку В.С. Щербини, «правовий статус суб'єктів господарського права можна визначити як сукупність економічних, організаційних та юридичних ознак учасника відносин у сфері господарювання, встановлених в законодавстві (закріплених в іншій правовій формі), що дозволяють індивідуалізувати його шляхом виділення з-поміж інших осіб — суб'єктів правовідносин — і кваліфікувати як суб'єкта господарського права» [2, с. 7].

Основною, визначальною ознакою, що характеризує правовий статус суб'єкта господарського права, В.С. Щербина називає його господарську компетенцію (господарська правосуб'єктність). Проте для повної характеристики правового статусу суб'єктів господарського права велике значення мають і інші ознаки, що справляють вплив на обсяг господарської компетенції та її характер. Аналіз законодавства й узагальнення результатів наукових досліджень дали змогу В.С. Щербині віднести до ознак (елементів правового статусу) суб'єкта господарського права такі [2, с. 7—8]:

1. Мета і завдання суб'єкта господарського права.

Основною метою осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, потрібно вважати досягнення ними економічних, соціаль-

них та інших результатів. Мета для таких осіб може розрізнятися відповідно до виду діяльності. Наприклад, для адвокатів — це здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту, для нотаріусів — забезпечення захисту прав громадян і юридичних осіб шляхом вчинення нотаріальних дій.

Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, провадять її за грошову винагороду, плату, гонорар тощо. Вони можуть мати мету одержати прибуток, конкурують між собою та ризикують, приймаючи доручення замовника (клієнта). Тому мета одержання прибутку в осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, хоча і другорядна, але наявна.

Залежно від виду діяльності особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, виконують певні завдання, що зазвичай урегульовані законодавством або нормативно-правовими актами органів професійного самоврядування.

Наприклад, завданнями нотаріуса вважається посвідчення прав, а також фактів, що мають юридичне значення, та вчинення інших нотаріальних дій, передбачених законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [6]. Завданнями адвокатів потрібно вважати забезпечення права на захист і надання правової допомоги громадянам та юридичним особам. А завдання приватних виконавців взагалі чітко визначено в ч. 1 ст. 3 Закону України від 02.06.2016 №1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»: це своєчасне, повне і неупереджене виконання рішень, примусове виконання яких передбачено законом [7].

2. Вид та організаційна (організаційно-правова) форма суб'єкта господарського права.

Організаційно-правові форми господарювання визначені законодавчо у Державному класифікаторі України ДК 002:2004 «Класифікація організаційно-правових форм господарювання», який затверджено наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 № 97 «Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31.03.2004 № 59 та скасування нормативних

документів» (далі Класифікація організаційно-правових форм господарювання) [8].

Об'єктом класифікації є визначені чинним законодавством організаційно-правові форми юридичних осіб та їхні відокремлені підрозділи: філії, представництва, а також підприємці — фізичні особи, які не мають статусу юридичної особи [8].

У Класифікації організаційно-правових форм господарювання визначена лише фізична особа — підприємець. Згідно з п. 3.9.1. розділу 3.9 «Інші організаційно-правові форми» Класифікації організаційно-правових форм господарювання, підприємець — фізична особа, яка є громадянином України, іноземним громадянином, особою без громадянства, що здійснює підприємницьку діяльність. Громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи. Громадянин-підприємець відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення [8].

Проте Класифікація організаційно-правових форм господарювання не містить у своєму переліку осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність. Вона потребує удосконалення шляхом внесення до неї організаційно-правової форми «особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність», або ж потрібно запровадити організаційно-правову форму «фізична особа — суб'єкт господарювання» до якої б входили фізичні особи — підприємці та особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність.

3. Порядок утворення (набуття статусу) і державної реєстрації суб'єкта господарського права.

Термін «утворення» — це правове поняття господарського права. Це поняття охоплює урегульовані нормами господарського права умови фактичного виникнення та легітимізації суб'єкта господарювання, суб'єкта права [9, с. 117].

Г.В. Пронська, говорячи про індивідуальних підприємців як суб'єктів господарського права, зазначала, що обов'язковою умовою набуття фізичною особою статусу підприємця є його державна реєстрація. Саме шляхом державної реєстрації відбувається легітимізація індивідуального підприємця [10, с. 522].

У ч. 1 ст. 58 ГК України вказується, що суб'єкт господарювання підлягає державній реєстрації як юридична особа чи фізична особа — підприємець у порядку, визначеному законом [11]. Таке твердження дещо обмежує фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність. Адже законодавство, зокрема Закон України від 15.05.2003 №755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» не передбачає такої реєстрації осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність [12]. Проте Податковий кодекс України та Порядок обліку платників податків і зборів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 (далі Порядок обліку платників податків і зборів), передбачають, що орган контролю бере на облік фізичну особу, котра має намір провадити незалежну професійну діяльність. Згідно з п. 6.7 Порядку обліку платників податків і зборів, взяття на облік фізичних осіб, які не є підприємцями та здійснюють незалежну професійну діяльність, умовою ведення якої згідно із законом є державна реєстрація такої діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності, здійснюється за місцем постійного проживання у порядку, встановленому цим Порядком для фізичних осіб — підприємців [13]. Тобто для цілей оподаткування реєстрація у відповідному уповноваженому органі особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, прирівнюється до державної реєстрації суб'єкта господарювання.

Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, набувають свій статус шляхом реєстрації у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (посвідчення, дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності.

Наприклад, для набуття статусу адвоката особа має скласти кваліфікаційний іспит, пройти стажування (крім випадків, установлених чинним законодавством України), скласти присягу адвоката України, отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та бути внесеною до Єдиного реєстру адвокатів

України [14]. Процедура набуття статусу приватного виконавця також вимагає складання іспиту, отримання посвідчення приватного виконавця та реєстрації у Єдиному реєстрі приватних виконавців України [7].

Що стосується нотаріусів, то у ст. 24 Закону України «Про нотаріат» передбачено, що реєстрація приватної нотаріальної діяльності провадиться Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головними управліннями юстиції в областях, містах Києві та Севастополі на підставі заяви особи, яка має свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю, та акта про сертифікацію відповідності робочого місця (контори) приватного нотаріуса встановленим цим законом умовам [6].

Враховуючи, що особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, хоч і реєструються не в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, все ж стають на облік в органах контролю як і фізичні особи — підприємці. Але якщо фізичні особи — підприємці стають на облік в органах контролю автоматично з їхньою державною реєстрацією, то особам, які здійснюють незалежну професійну діяльність, потрібно окремо звертатися до органу контролю. Потрібно внести зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань», зокрема замінити фізичних осіб — підприємців на фізичних осіб — суб'єктів господарювання, або ж доповнити закон додатковою статтею, яка б передбачала порядок внесення осіб, котрі здійснюють незалежну професійну діяльність, до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

4. Правовий режим майна суб'єкта господарського права.

Відповідно до ст. 133 ГК України основу правового режиму майна суб'єктів господарювання, на чому базується їхня господарська діяльність, становлять право власності та інші речові права: право господарського відання, право оперативного управління. Господарська діяльність може здійснюватися також на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо), передбачених Цивільним кодексом України. Майно суб'єктів господарювання може бути закріплено на іншому

праві відповідно до умов договору з власником майна [11].

Поняття правового режиму майна суб'єкта господарювання охоплює встановлені правовими нормами: а) структуру цього майна; б) порядок його набуття, використання й вибуття; в) межі розпорядження майном з боку третіх осіб; г) порядок звернення на нього стягнень кредиторів. Таке розуміння правового режиму майна допомагає з'ясувати:

- структуру (складові частини, види) майна, закріпленого за суб'єктом господарювання, що, у свою чергу, надає можливість визначити особливості правового режиму окремих видів зазначеного майна;

- порядок (джерела, способи, процедуру) формування майнової бази та майновий стан (шляхом відображення його засобами бухгалтерського обліку) суб'єкта господарювання;

- порядок використання (експлуатації) різних видів майна у процесі здійснення господарської діяльності (у т. ч. його амортизації, застосування норм і нормативів тощо);

- порядок вибуття майна з майнової сфери суб'єкта господарювання (відповідно до умов укладених договорів, у т. ч. у вигляді санкцій за порушення договірних зобов'язань; шляхом використання у своїй господарській діяльності; у вигляді сплати податків та інших обов'язкових платежів; шляхом вилучення майна за рішенням уповноважених органів, у т. ч. санкцій за порушення правил здійснення господарської діяльності тощо) [15, с. 251].

В.С. Щербина, розбираючи поняття і зміст правового режиму майна суб'єктів господарювання, зазначає, що «майном суб'єкта господарювання можуть бути визнані окрема річ, сукупність речей, а також майнові права і обов'язки, проте для визначення цих об'єктів речами в розумінні Господарського кодексу необхідно, щоб вони відповідали ознакам, зазначеним в ч. 1 ст. 139 Господарського кодексу України, а саме: а) мали вартісне визначення; б) вироблялися чи використовувалися в діяльності суб'єктів господарювання; в) відображалися у балансі цих суб'єктів або враховувалися в інших встановлених законом формах обліку майна суб'єктів» [16, с. 309—310].

У ст. 140 ГК України визначено джерела формування майна суб'єктів господарювання. Ними є: грошові та матеріальні внески засновників; доходи від реалізації продукції

(робіт, послуг); доходи від цінних паперів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; надходження від продажу (здачі в оренду) майнових об'єктів (комплексів), що належать їм, придбання майна інших суб'єктів; кредити банків та інших кредиторів; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян; інші джерела, не заборонені законом [11].

Майно, що використовується у діяльності осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, може формуватися за рахунок особистих грошових коштів, доходів від наданих послуг, придбання майна інших суб'єктів та інших джерел, не заборонених законом.

Відповідно до Наказу Міністерства доходів і зборів України від 16.09.2013 № 481 «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи — підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення» особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, зобов'язані вести облік своїх доходів та витрат [17]. На підставі цієї інформації особи подають податкову декларацію про майновий стан та доходи до відповідного органу контролю.

Важливим елементом правового режиму майна суб'єктів господарювання є порядок виконання (експлуатації) різних видів майна у процесі здійснення господарської діяльності.

Оскільки стосовно суб'єктів господарювання діє принцип свободи підприємницької діяльності у межах, визначених законом, зміст якого можна розкрити формулою «дозволено все, що не заборонено законом», перерахувати усі випадки реалізації суб'єктом господарювання повноважень щодо володіння, користування і розпорядження майном неможливо. Тому законодавець обмежився загальними формулюваннями, згідно з якими суб'єкт господарювання здійснює господарську діяльність на основі права власності (ч. 1 ст. 134 ГК України), на праві господарського відання (ч. 1 ст. 135 ГК України) та на праві оперативного управління (ч. 1 ст. 137 ГК України) [16, с. 319].

У процесі здійснення незалежної професійної діяльності особи експлуатують різні види майна, реалізуючи при цьому права володіння і користування закріпленим за ними майном. Найчастіше особи здійснюють свою незалеж-

ну професійну діяльність на основі права власності.

Говорячи про право власності суб'єктів господарювання, потрібно звернути увагу на таке: відповідно до ч. 1 ст. 55 ГК України суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. У свою чергу, суб'єктами господарювання за цією статтею є юридичні особи та фізичні-особи підприємці. Проте чинне законодавство України, зокрема Цивільний кодекс України та Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», не містять норм щодо права власності фізичних осіб — підприємців і не передбачають такого суб'єкта права власності як фізична особа — підприємець. Натомість законодавство визначає такими суб'єктами лише юридичних та фізичних осіб. Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, так як і фізичні особи — підприємці, виступають суб'єктами права власності саме як фізичні особи, а не в статусі адвоката, нотаріуса тощо.

Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, використовують у процесі здійснення своєї діяльності власне майно як фізичні особи. Наприклад, нотаріус може використовувати як робоче місце власне приміщення, що належить йому як фізичній особі. В акті про сертифікацію робочого місця (контори) приватного нотаріуса зазначаються реквізити документа, який підтверджує право власності або право користування таким приміщенням [19].

Як і інші суб'єкти господарювання, особи, що здійснюють незалежну професійну діяльність, мають можливість використовувати власне чи залучене майно для безпосереднього надання послуг, для забезпечення відповідності здійснюваної діяльності професійним стандартам або вимогам законодавства (обов'язкова наявність робочого місця, програмного забезпечення, сейфу та ін.).

Що ж стосується вибуття майна з майнової сфери осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, то певна його частина (у

грошовій формі) вибуває у вигляді сплати податків та зборів, внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування тощо. Наприклад, адвокати мають сплачувати щорічні внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування.

Отже, правовий режим майна осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність, загалом відповідає змісту правового режиму майна суб'єктів господарювання, а саме фізичних осіб — підприємців.

5. Основний вид діяльності (безпосереднє здійснення господарської діяльності чи організація та управління господарською діяльністю).

Г.В. Пронська, розглядаючи види суб'єктів господарського права за критерієм характеру діяльності у сфері господарювання, поділяла їх на дві групи: 1) суб'єкти, які безпосередньо здійснюють господарську діяльність (виготовлення благ і їх обмін); 2) органи господарського керівництва. Компетенція суб'єктів першої та другої групи регламентується на різних засадах: для першої діє загальнодозвільний принцип, для другої — дозвільний принцип [10, с. 519—520].

Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, особисто надають послуги для задоволення потреб інших та здійснюють свою діяльність за принципом «дозволено все, що не заборонено законом», тому їх можна віднести до групи суб'єктів, що безпосередньо здійснюють господарську діяльність.

Відповідно до ст. 259 ГК України вид господарської діяльності має місце у разі об'єднання ресурсів (устаткування, технологічних засобів, сировини та матеріалів, робочої сили) для створення виробництва певної продукції або надання послуг. У правовому регулюванні господарської діяльності та у здійсненні державного управління економікою мають враховуватись особливості здійснення суб'єктами господарювання окремих видів цієї діяльності. З метою забезпечення системи державного управління економікою обліково-статистичною інформацією, яка задовольняє потреби учасників господарських відносин в об'єктивних даних про стан і тенденції соціально-економічного розвитку, господарські та фінансові взаємозв'язки на міждержавному, державному, регіональному і галузевому рівнях, а також упровадження міжнародних стандартів у га-

лузі обліку і звітності та переходу на міжнародну систему обліку і статистики, Кабінет Міністрів України затверджує заходи щодо розвитку національної статистики України і національної системи класифікації. Складовою частиною національної системи класифікації є національні класифікатори [11].

Таким національним класифікатором є Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010, ухвалена наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 (далі КВЕД-2010). КВЕД-2010 побудовано за ієрархічною системою кодування із застосуванням літерно-цифрового коду. Структура кодового позначення об'єкта КВЕД-2010 складається із секції, розділу, групи та класу [20].

Наприклад, діяльність адвокатів, приватних нотаріусів та приватних виконавців відноситься до класу 69.10 — діяльність у сфері права, групи 69.1 Діяльність у сфері права, розділу 69 Діяльність у сфері права та бухгалтерського обліку, секції М Професійна, наукова та технічна діяльність. Діяльність арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) входить до класу 70.22 — консультування з питань комерційної діяльності й керування, групи 70.2 Консультування з питань керування, розділу 70 Діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування, секції М Професійна, наукова та технічна діяльність.

Цікаво, що попередня редакція Класифікації видів економічної діяльності (НАСЕ, Rev. 1.1-2002) ДК 009:2005, ухвалена наказом Держспоживстандарту України від 26.12.2005 № 375 (далі КВЕД-2005), містила окремі коди за КВЕД-2005 для адвокатської діяльності (74.11.1), нотаріальної та іншої юридичної діяльності (74.11.2) та управління підприємствами (74.15.0) для діяльності арбітражних керуючих [21].

І.В. Головань, досліджуючи питання адвокатського господарювання, зазначає, що об'єктами класифікації в КВЕД є усі види господарської (економічної) діяльності суб'єктів. Тобто, виходячи зі змісту ГК України, поняття економічна діяльність і господарська діяльність є тотожними. КВЕД-2005 передбачався вид діяльності «Адвокатська діяльність» (підклас 74.11.1). Цей підклас включав представництво інтересів однієї сторони проти іншої сторони в судах або інших судових органах.

Тож відповідно до норм Господарського кодексу України адвокатська діяльність є господарською [22].

Якщо виходити з того, що поняття економічна діяльність і господарська діяльність є тотожними та наявності у КВЕД-2010 відповідних видів діяльності для осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, то не лише адвокатська діяльність є господарською, а й діяльність усіх осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність, — є господарською.

Головне призначення КВЕД-2010 — визначати та кодувати основні та другорядні види економічної діяльності юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців [20].

Проте КВЕД-2010 визначає види економічної діяльності не лише юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців, а й осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність. Тому визначення основного призначення КВЕД-2010 потребує доповнення словами «та осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність».

Більше того, блок 4 та 4а форми № 5-ОПП, що є додатком до Порядку обліку платників податків і зборів, та подається особами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, для взяття їх на облік до органів контролю, містить вимогу вказати основний та другорядні види діяльності за КВЕД 2010 [13].

Ця вимога також підтверджує, що особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, здійснюють господарську діяльність і їх слід вважати суб'єктами господарського права нарівні з іншими.

6. Характер прав і обов'язків (господарсько-виробничі) або повноважень (організаційно-господарські, організаційно-установчі).

Господарсько-виробничі права і обов'язки осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, органічно впливають з їхньої господарської компетенції.

В.С. Щербина, розглядаючи суб'єктів господарювання та їхні ознаки, відзначає, що саме через господарську компетенцію в теорії господарського права розкривається господарська правосуб'єктність. Він звертає увагу на те, що «оскільки поняття компетенції є досить широким і застосовується в різних правових галузях (конституційному, адміністративному праві тощо), в Господарському ко-

дексі України йдеться саме про господарську компетенцію, якою позначається не лише сукупність прав і обов'язків суб'єктів господарювання, але і сукупність повноважень, прав та обов'язків органу державної влади або органу місцевого самоврядування при виконанні своїх функціональних завдань у сфері господарювання» [2, 11—13].

О.М. Вінник, ототожнюючи господарську компетенцію та правосуб'єктність суб'єктів господарювання, вважає, що її «обсяг залежить від низки чинників, у тому числі від правового титулу майна (право власності, право господарського відання, право оперативного управління), від основного виду діяльності та, відповідно, можливості чи неможливості здійснювати інші види господарської діяльності». Вона поділяє права та обов'язки суб'єктів господарювання на дві категорії: загальні права та обов'язки (притаманні усім суб'єктам господарювання) та спеціальні (характерні лише для певних видів суб'єктів господарювання) [24 с. 68, 70].

Серед загальних прав суб'єктів господарювання можна виділити: право вибору видів господарської діяльності, право вибору контрагентів та укладення з ними договорів, право розпорядження отриманим прибутком тощо. Спеціальні права необхідні суб'єктам господарювання з виключними видами діяльності (банківська діяльність, страхування, інвестиційна діяльність тощо) і передбачаються у відповідних законах. Загальними обов'язками суб'єктів господарювання є: отримання відповідної ліцензії для здійснення тих видів господарювання, для яких законодавчо встановлено обов'язкове отримання спеціальних дозволів; ведення бухгалтерського обліку та податкової звітності; сплата податків та інших обов'язкових платежів; дотримання вимог трудового законодавства у разі використання найманої праці; виконання договірних зобов'язань; відповідальність у разі порушення вимог законодавства чи умов договору, завдання шкоди третім особам тощо. Спеціальні обов'язки суб'єктів господарювання визначаються відповідними законами залежно від виду господарської діяльності [24, с. 70—73].

Що стосується прав та обов'язків осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, то вони відповідно до виду незалежної професійної діяльності теж мають тотожні права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Наприклад, адвокати мають право обирати контрагентів, укладати з ними договори, розпоряджатися своїм отриманим прибутком (загальні права) та низку професійних прав, визначених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (спеціальні права). До того ж адвокати повинні також виконувати і такі свої обов'язки: виконувати професійні обов'язки адвоката, визначені відповідним законом (спеціальні обов'язки); вести облік доходів та витрат; подавати податкові декларації; сплачувати податки та інші обов'язкові платежі; дотримуватися вимог трудового законодавства у разі прийняття на роботу помічника адвоката або будь-якого іншого працівника; виконувати договірні зобов'язання за договорами про надання правової допомоги та нести відповідальність за порушення ними законодавства (загальні обов'язки).

Оскільки більшість прав та обов'язків суб'єктів господарювання наявні і у осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, можна говорити про те, що вони також наділені господарською компетенцією.

7. Юридична відповідальність.

Юридична відповідальність — це закріплений у законодавстві та забезпечуваний державою додатковий юридичний обов'язок правопорушника зазнати позбавлення належних йому певних цінностей [23, с. 190].

Як визначено у ст. 55 ГК України, суб'єкти господарювання несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями у межах закріпленого за ними майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, несуть відповідальність за свої дії чи бездіяльність у порядку та межах, установлених законодавством.

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про нотаріат» шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних дій або недбалості приватного нотаріуса, відшкодовується у повному розмірі. Нотаріус не несе відповідальності лише у визначених законом випадках, а саме у разі, якщо особа, яка звернулася до нотаріуса за вчиненням нотаріальної дії: подала неправдиву інформацію щодо будь-якого питання, пов'язаного із вчиненням нотаріальної дії; подала недійсні та / або підроблені документи; не заявила про відсутність чи наявність осіб, прав чи інтересів яких може стосуватися нотарі-

альна дія, за вчиненням якої звернулася особа [6]. Закон також передбачає, що для забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок вчиненої нотаріальної дії та / або іншої дії, покладеної на нотаріуса відповідно до закону, приватний нотаріус зобов'язаний до початку зайняття приватною нотаріальною діяльністю укласти договір страхування цивільно-правової відповідальності.

Вимога про страхування своєї цивільно-правової відповідальності перед третіми особами застосовується і до приватних виконавців. Приватні виконавці зобов'язані укладати договори страхування цивільно-правової відповідальності до початку здійснення ними діяльності [7]. Навіть більше, діяльність без такого договору забороняється та може мати наслідком зупинення або навіть припинення діяльності, про що вноситься відповідна інформація до Єдиного реєстру приватних виконавців України.

Приватні виконавці несуть за свої рішення, дії чи бездіяльність та завдану третім особам шкоду цивільно-правову, адміністративну чи кримінальну відповідальність у порядку та обсягах, установлених законом, а також дисциплінарну відповідальність у порядку, встановленому Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [7].

Згідно зі ст. 41 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» за вчинення дисциплінарного проступку до приватного виконавця може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: 1) попередження; 2) догана; 3) зупинення діяльності приватного виконавця на строк до шести місяців; 4) припинення діяльності приватного виконавця.

До дисциплінарної відповідальності притягуються й адвокати. Порядок і підстави притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, види стягнень та строки їхнього застосування визначені у розділі VI Дисциплінарна відповідальність адвоката Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Адвокати також несуть адміністративну і кримінальну відповідальність за свої дії, бездіяльність і завдану третім особам шкоду у порядку, визначеному законом.

Варто зазначити, що Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не регулює порядок відповідальності адвоката за невиконання чи неналежне виконання обов'язків за договором про надання правової допомоги, проте містить положення, відповідно до якого до вищезазначеного договору застосовуються загальні вимоги договірної права. Тож ми можемо говорити про те, що на сторони за договором про надання правової допомоги (адвоката і клієнта) поширюються положення договірної та зобов'язального права, у т. ч. і положення про відповідальність за невиконання чи неналежне виконання обов'язків за договором. Питання про притягнення адвоката до відповідальності за неналежне виконання зобов'язання має вирішуватися судом.

8. Порядок припинення суб'єкта господарського права (чи його статусу).

Порядок припинення суб'єктів господарського права визначений Господарським кодексом України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» та спеціальними законами, що визначають особливості припинення окремих видів суб'єктів господарювання.

Припинення за юридичними підставами може бути двох видів: добровільним і примусовим. Добровільне припинення суб'єкта господарювання відбувається на підставі його рішення або рішення власника цього суб'єкта чи уповноважених ним органів або на підставі передбачених законом чи установчими документами обставин [9, с. 122]. Примусове припинення суб'єкта господарювання відбувається у визначених законом випадках, зокрема це припинення на підставі рішення суду, у т. ч. про визнання суб'єкта господарювання банкрутом, або ухвалення рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку уповноваженим на це органом тощо.

У Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» (ч. 4 ст. 18) передбачено порядок державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця. Підставами для припинення є: заява про припинення підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця за її рішенням; смерть фізичної особи; рішення суду про визнання фізичної

особи безвісно відсутньої або оголошення померлою [12].

Зазначений вище Порядок передбачає припинення здійснення ними підприємницької діяльності, тобто припинення їхнього статусу суб'єкта господарювання — фізичної особи-підприємця. Теж саме можна сказати і про осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність. Порядок припинення здійснення незалежної професійної діяльності визначений у спеціальних законах, що регулюють певний вид такої діяльності.

Наприклад, припинення адвокатської діяльності адвоката полягає у припиненні його права на заняття такою діяльністю. У результаті цього особа втрачає свій статус адвоката (особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність). Як і у випадку із фізичними особами — підприємцями, підставами для припинення права на адвокатську діяльність є подання адвокатом заяви про припинення права на заняття адвокатською діяльністю; визнання адвоката безвісно відсутнім або оголошення його померлим; смерть адвоката [14]. Ст. 32 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачає також інші підстави, у разі настання яких особа втрачає свій статус адвоката та право на заняття адвокатською діяльністю. Серед них: накладення на адвоката дисциплінарного стягнення у вигляді позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю; встановлення факту надання недостовірних відомостей для отримання свідчення про право на заняття адвокатською діяльністю і складення присяги адвоката України; набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно адвоката за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у виді позбавлення волі [14].

Також варто звернути увагу на те, що фізична особа — підприємець, яка припинила свою діяльність у визначеному законом порядку та втратила свій статус суб'єкта господарювання, може зареєструватися фізичною особою — підприємцем удруге. Так і особа, яка здійснювала адвокатську діяльність після втрати свого статусу адвоката та припинення права на заняття адвокатською діяльністю, може звернутися до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту, і після його

успішного складання знову отримати право на заняття адвокатською діяльністю (статус адвоката).

Порядок припинення діяльності приватного виконавця визначено у Законі України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». Частина 1 ст. 45 цього Закону передбачає, що приватний виконавець зобов'язаний припинити діяльність із дня внесення до Єдиного реєстру приватних виконавців України інформації про припинення діяльності приватного виконавця.

З аналізу статей 44 та 45 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» можна зробити висновок, що приватні виконавці, як і суб'єкти господарювання, припиняють свою діяльність із дня внесення інформації про припинення до відповідного реєстру, а припинення статусу приватного виконавця за підставами може бути як добровільним, так і примусовим.

Припинення статусу особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, як і припинення суб'єкта господарського права чи його статусу, передбачає:

1) наявність підстав (умов) для припинення, які можуть бути добровільними (наприклад, особиста заява про припинення) або примусовими (застосування до особи стягнення у вигляді припинення діяльності);

2) дії щодо припинення здійснення незалежної професійної діяльності і втрати статусу особи, яка здійснює таку діяльність (подача заяви про припинення до відповідного органу, внесення інформації про припинення до відповідного реєстру тощо).

За результатами аналізу основних ознак (елементів) правового статусу суб'єктів господарського права у розрізі незалежної професійної діяльності можна зробити висновок про належність осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, до суб'єктів господарського права та учасників господарських відносин як суб'єктів господарювання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Худенко М.В. Незалежна професійна діяльність: господарсько-правова природа. *Економіка та право*. 2019. № 2 (53). С. 95—102. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2019.02.095>
2. Щербина В.С. Суб'єкти господарського права. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
3. Жоравович Д.О. Правові аспекти визначення статусу самозайнятої особи. *Форум Права*. 2012. № 3. С. 190—195.
4. Іванова С.С. Податково-правовий статус самозайнятих осіб в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2017. 19 с.
5. Юридична енциклопедія. Ред. Ю.С. Шемшученко та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1998—2004. Т. 5: П—С. 2003. 736 с.
6. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-ХІІ. *Відомості Верховної ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
7. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. *Відомості Верховної ради України*. 2016. № 29. Ст. 535.
8. Класифікація організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004: Наказ Держспоживстандарту України від 28.05.2004 № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/v0097609-04> (дата звернення: 27.06.2019).
9. Щербина В.С. Господарське право: підручник (6-е вид.). Київ: Юрінком Інтер, 2013. 640 с.
10. Пронська Г.В. Вибране. Київ: Освіта України, 2013. 696 с.
11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18—22. Ст. 144.
12. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31—32. Ст. 263.
13. Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588. *Офіційний вісник України*. 2012. № 1. Ст. 39.
14. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
15. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України. За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 776 с.
16. Щербина В.С. Вибране. Збірка статей. Київ: Ліра-К, 2015. 607 с.
17. Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи — підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність

- ність, та Порядку її ведення: Наказ Міністерства доходів і зборів України від 16.09.2013 № 481. *Офіційний вісник України*. 2013. № 78. Ст. 2917.
18. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.
 19. Про затвердження Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності: Наказ Міністерства юстиції України від 23.03.2011 № 888/5. *Офіційний вісник України*. 2011. № 25. Ст. 1030.
 20. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/vb457609-10> (дата звернення: 27.06.2019).
 21. Класифікації видів економічної діяльності (NACE, Rev. 1.1-2002) ДК 009:2005: Наказ Держспоживстандарту України від 26.12.2005 № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/va375202-05> (дата звернення: 27.06.2019).
 22. Головань І.В. Адвокатське господарювання. *Ліга-Блоги*. 18.04.2011. URL: <https://blog.liga.net/user/igolovan/article/6519> (дата звернення: 27.06.2019).
 23. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. (10-е вид.). Львів: Край, 2008. 224 с.
 24. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2009. 766 с.

Надійшла 29.06.2019

REFERENCES

1. Khudenko M.V. Independent professional activity: economic and legal nature. *Economics and Law*. 2019. No. 2(53). P. 95-102. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2019.02.095> [in Ukrainian].
2. Shcherbyna V.S. Subiekty hospodarskoho prava. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. 264 p. [in Ukrainian].
3. Zhoravovych D.O. Pravovi aspekty vyznachennia statusu samozainiatoi osoby. *Forum Prava*. 2012. No. 3. P. 190-195 [in Ukrainian].
4. Ivanova S.S. Podatkovo-pravovyi status samozainiatykh osib v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Irpin, 2017. 19 p. [in Ukrainian].
5. Yurydychna entsyklopediia. Red. Yu.S. Shemshuchenko ta in. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia, 1998-2004. Vol. 5: P—S. 2003. 736 p. [in Ukrainian].
6. Pro notariat: The Law of Ukraine 02.09.1993 No. 3425-XII. *Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy*. 1993. No. 39. Art. 383 [in Ukrainian].
7. Pro orhany ta osib, yaki zdiisnuiut prymusove vykonання sudovykh rishen i rishen inshykh orhaniv: The Law of Ukraine 02.06.2016 No. 1403-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy*. 2016. No. 29. Art. 535 [in Ukrainian].
8. Klyasyfikatsiia orhanizatsiino-pravovykh form hospodariuvannia DK 002:2004: Nakaz Derzhspozhyvstandartu Ukrainy vid 28.05.2004 No. 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/v0097609-04> [in Ukrainian].
9. Shcherbyna V.S. Hospodarske pravo: pidruchnyk (6-e vyd.). Kyiv: Yurinkom Inter, 2013. 640 p. [in Ukrainian].
10. Pronska H.V. Vybrane. Kyiv: Osvita Ukrainy, 2013. 696 p. [in Ukrainian].
11. The Economic Code of Ukraine 16.01.2003 No. 436-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. No. 18-22. Art. 144 [in Ukrainian].
12. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib — pidpriemstiv ta hromadskykh formuvan: The Law of Ukraine 15.05.2003 No. 755-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. No. 31-32. Art. 263 [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Poriadku obliku platnykh podatkov i zboriv: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 09.12.2011 No. 1588. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2012. No. 1. Art. 39 [in Ukrainian].
14. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: The Law of Ukraine 05.07.2012 No. 5076-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2013. No. 27. Art. 282 [in Ukrainian].
15. Naukovo-praktychni komentari Hospodarskoho kodeksu Ukrainy. Za zah. red. H.L. Znamenskoho, V.S. Shcherbyny. Kyiv: Yurinkom Inter, 2012. 776 p. [in Ukrainian].
16. Shcherbyna V.S. Vybrane. Zbirka statei. Kyiv: Lira-K, 2015. 607 p. [in Ukrainian].
17. Pro zatverdzhennia formy Knyhy obliku dokhodiv i vytrat, yaku vedut fizychni osoby — pidprietstsi, krim osib, shcho obraly sproshchenu systemu opodatkuvannia, i fizychni osoby, yaki provadiat nezalezhnu profesiinu diialnist, ta Poriadku yii vedennia: Nakaz Ministerstva dokhodiv i zboriv Ukrainy. 16.09.2013 No. 481. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2013. No. 78. Art. 2917 [in Ukrainian].
18. Pro derzhavnu reiestratsiiu rechovykh prav na nerukhome maino ta yikh obtiazhen: The Law of Ukraine 01.07.2004 No. 1952-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2004. No. 51. Art. 553 [in Ukrainian].
19. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vymohy do robochoho mistsia (kontory) pryvatnoho notariusa ta zdiisnennia kontroliu za orhanizatsiieiu notarialnoi diialnosti: Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy. 23.03.2011 No. 888/5. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2011. No. 25. Art. 1030 [in Ukrainian].
20. Klyasyfikatsiia vydiv ekonomichnoi diialnosti DK 009:2010: Nakaz Derzhspozhyvstandartu Ukrainy. 11.10.2010 No. 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/vb457609-10> [in Ukrainian].
21. Klyasyfikatsii vydiv ekonomichnoi diialnist (NACE, Rev. 1.1-2002) DK 009:2005: Nakaz Derzhspozhyvstandartu Ukrainy. 26.12.2005 No. 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/va375202-05> [in Ukrainian].

22. Holovan I.V. Advokatske hospodariuvannia. *Liha-Blohy*. 18.04.2011. URL: <https://blog.liga.net/user/igolovan/article/6519> [in Ukrainian].
23. Rabinovych P.M. *Osnovy zahalnoi teorii prava ta derzhavy: navch. posib. (10-e vyd.)*. Lviv: Krai, 2008. 224 p. [in Ukrainian].
24. Vinnyk O.M. *Hospodarske pravo : navch. posib.* Kyiv: Pravova yednist, 2009. 766 p. [in Ukrainian].

Received 29.06.2019

М.В. Худенко

Совет адвокатов Киевской области, г. Киев, Украина

ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВОЙ СТАТУС ЛИЦ, ОСУЩЕСТВЛЯЮЩИХ НЕЗАВИСИМУЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

В ходе анализа признаков (элементов) правового статуса субъектов хозяйствования обоснована принадлежность лиц, осуществляющих независимую профессиональную деятельность, к субъектам хозяйственного права и участникам хозяйственных отношений. С целью законодательного закрепления статуса субъекта хозяйствования за лицами, осуществляющими независимую профессиональную деятельность, предлагается внести соответствующие изменения в Закон Украины «О государственной регистрации юридических лиц, физических лиц — предпринимателей и общественных формирований», Классификатор организационно-правовых форм хозяйствования и Классификатор видов экономической деятельности. Особое внимание уделено характеру прав и обязанностей лиц, осуществляющих независимую профессиональную деятельность, их хозяйственной компетенции.

Ключевые слова: Хозяйственный кодекс Украины, независимая профессиональная деятельность, правовой статус, субъекты хозяйственного права, нотариусы, частные исполнители, адвокаты.

M.V. Khudenko

Bar Council of Kyiv Region, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-7275-3744

ECONOMIC AND LEGAL STATUS OF INDIVIDUALS ENGAGED IN INDEPENDENT PROFESSIONAL ACTIVITY

In the course of analysis of the signs (elements) of the legal status of economic entities, the recognition of individuals engaged in independent professional activity, as Economic Law subjects and economic participants was substantiated.

Particular attention is paid to the nature of the rights and obligations of individuals engaged in independent professional activity, their economic competence.

Individuals engaged in independent professional activity, depending on their type, have certain rights and obligations. The rights and obligations of such persons are usually regulated by legislation or legal acts of the organs of professional self-government.

The rights and obligations of individuals engaged in independent professional activity, depending on the type of independent professional activity, also have the same rights and obligations of economic entities.

The attention was paid to the property of individuals engaged in independent professional activity and its derivation. As well as other economic entities, individuals engaged in independent professional activity have the opportunity to use their own or attracted property for the direct provision of services or to ensure compliance of the activities carried out with professional standards or requirements of legislation (mandatory availability of workplace, software, safe etc).

For the purpose of legislative consolidation of the status of individuals engaged in independent professional activity, it is proposed to amend the Law of Ukraine "On State Registration of Legal Entities, Individuals — Entrepreneurs and Public Formations", Classification of organizational legal forms and Classification of economic activities types.

Keywords: Economic Code of Ukraine, independent professional activity, legal status, subjects of Economic Law, notaries, private executors, barristers.